

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravištvó (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 77.

V Ljubljani, v četrtek 3. aprila 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 2. aprila.

Državni zbor pričel je danes razpravljati postavó, ki vravnava davek od žganjarij. Za male žganjarije imela bo ta postava več polajšav. Mo-goče bo davek od kuhanja žganja plačevati počez tudi pri dveh žganjarijah. Zdaj je treba kuhanje naznaniti 48 ur prej ko se pričinja, po novi postavi dovoljen bo krajši obrok; sedaj mora kuhanje skupno trajati 3 dni, oziroma poldrugi dan, poslej se bode smelo kuhati le en sam dan. Nova postava spreminja 34 paragrafov postave z dne 27. junija 1878; obravnava bode toraj trpela precej dolgo, vendar pa zbornica upa, da jo bo v dveh sejah dovršila.

V splošnji obravnavi oglasilo se je bilo 5 go-vornikov, Nadherny, Hippoliti, Menger, Proskovec in Volanski Erazem, ki so govorili pa vsi za po-stavo. Zbornica bo toraj soglasno prestopila v po-sebno razpravo, pri kateri se bode pa nasvetovalo več prememb ali dostavkov.

Levičarji hočejo desnico zopet iznenaditi z ne-kterimi posebnimi nasveti. Vsled tega sklenilo se je vse poslance, ki so se te dni ali še le včeraj od-peljali domu, telegrafično poklicati nazaj, da se vde-ležijo jutranje seje. Kaj liberalci prav za prav na-meravajo, se za trdno ne vé, morda bodo zahtevali, da se zborovanje pred veliko nočjo še nadaljuje in da se na dnevni red spravi kak predlog, ki je libe-ralcem posebno pri srcu.

Obrtnijski odsek ima danes zvečer zopet sejo, da bode rešil še nekatere določbe gledé otrok in žen. Ako ne bo posebnih zaprek, bo jutri zvečer rešil oddelek o obrtnijskih pomočnikih. Poročevalec bi imel čez velikonočne praznike čas izdelati poročilo, in po veliki noči bi se ta jako važni oddelek rešil v državnem zboru. Pa pri trdovratnem nasproto-vanju liberalne manjšine skoraj ni upati, da bi se spolnila odsekova želja.

Delavni čas po tovarnah ali fabrikah.

Z Dunaja, 2. aprila.

Med vsemi slovenskimi listi se je „Slovenec“ najbolj pečal z obrtnijskimi zadevami in z zboljša-njem obrtnijskega stanu. Spominjam le na obširne in temeljite njegove članke o novi obrtnijski postavi. Prav čudno se mi je toraj zdelo, in skoraj bi ne bil svojim očém verjel, ko sem nedavno v „Narodu“ bral, da je obrtno društvo Kranjsko izreklo svojo ne-voljo nad „Slovencem“, češ, da zoper obrtnike huj-ska, ker je menda odkritosrečno omenjal nekterih na-pak v obrtnijskem stanu, ki so mnogo krivi žalostnih njegovih razmer. In vendar je med raznimi pripo-močki za povzdigo obrtnijskega stanu potrebno, da se odpravijo tudi te napake, ker bi vse vnanje pri-zadevanje, vsa postavna sredstva le malo ali pa morda še prav nič ne pomagala, ako bi bili obrtniki slepi za lastno zadolženje in bi ne hoteli videti tistih do-mačih virov, ki so poleg vnanjih razmer krivi, da nekdanje blagostanje obrtnijskega stanu čedalje bolj propada.

Gotovo je tudi slavno vredništvo nekoliko za-bolela neopravičena obsodba obrtnega društva, ven-dar pa mislim, da ne bode odreklo prostorčka tem vrsticam, ki so odmenjene koristim obrtnih in de-lavnih stanov, in da bode ne zmenivši se za vnanjo hvalo ali grajo neprestrašeno resnici spričevanje dajalo.

Obrtnijski pomočniki in delavci so se med dru-gim pritoževali, da morajo za majhne plače jako dolgo delati, in da dostikrat nimajo toliko časa, da bi se zamogli oddahniti. Dotične poizvedbe so po-kazale, da so v nekterih fabrikah delavci delali po 13, 14 in celo 16 ali 18 ur na dan. Ker gre pri delaveu za vsakdanji živež, se sam pač ne more vstavljati takemu pretežkemu bremenu, ki so mu ga brezvestni fabrikantje nakladali. Zato se je pa če-dalje glasneje zahtevalo, da naj se vlada potegne za delavce, da naj jih varuje pred neusmiljenim zati-ranjem in odiranjem, in da naj postavno določi, ko-liko ur na dan naj bo oločenih za delo.

Obrtnijski odsek državnega zbora je po svoji večini spoznal opravičenost in potrebo take določbe, zlasti za delavce po tovarnah ali fabrikah, ter je že lani pretresal to vprašanje. Pa liberalni poslanci, večidel sami fabrikantje, so se odločno upirali večini, češ, da bi vsled tega obrtnija začela propadati, da bi ne mogla tekmovati z vnanjimi izdelki itd., in ker se tudi vlada še ni bila odločila, odseku ni bilo mo-goče v tem oziru kaj storiti. Med tem časom pa je rešitev družbinskega ali socijalnega vprašanja postala čedalje nujnejša; vlada je sprevidela, da je treba za delavske stanove kaj storiti, ako jih neče čedalje bolj pahati na kriva in za obstanek države nevarna pota, in tudi liberalna stranka začela se je kazati prijaz-nejšo delavcem, da bi odšla očitanju, da skrbi sama za-se in za svoje koristi, da se pa malo ali nič ne briga za tuje težnje. Večina obrtnijskega odseka je porabila to vgodno priliko, da bi delavcem na korist rešila vprašanje, koliko ur dela na dan sme pod-vzetnik tirjati od svojih delavcev.

To vprašanje prišlo je sinoči v obrtnijskem od-seku v pretres. Liberalni poslanci, ki so se prej tolikanj vstavljali taki določbi, bili so včeraj volnejši, in niso več tajili potrebe take določbe, ampak so se le še potegovali za to, da se ne sme določiti pre-malo ur, ker bi sicer obrtnijstvo veliko škodo imelo. Poročevalec grof Belcredi nasvetoval je bil, da naj v fabrikah ali tovarnah dejansko delo (redni delavnik) trpi k večem deset ur na dan, ali prav za prav 60 ur na teden, ki se primerno razdelé na posamezne dneve. Na Štajarskem na pr. v nekih fužinah delajo po 12 ur na dan, pa so v soboto in nedeljo čisto prosti; toraj tudi tem vse delo v tednu znaša 60 ur, dasi delajo le pet dni. Liberalnim poslancem zdelo se je 10 ur dela premale, ter so zahtevali dvanajst ali vsaj enajst in pol ure. Poslanec dr. Bilinski je med obemi tirjativami posredoval ter nasvetoval, naj se za največji delavni čas odloči enajst ur, kakor veljajo v Švici. Po jako obširnem razgovoru je ta nasvet obveljal in je bilo določeno, da se sme od delavca po tovarnah ali fabrikah k večemu enajsturno delo tirjati, in da se jim mora dati najmanj dve uri počitka,

LISTEK.

Za obletnico.

(Konec.)

Lovec s petelinom na puški domislil me je še druge živali, kateri tudi veliko več velja nekrasni spol kakor pa krasni — volka. Ko smo mali otroci materi nagajali, dvignili so obrvi, popraskali z nohti ob zid in dejali: „Joj, joj! — volk je prišel po loj“ — mi pa smo takoj umolknil in smuknili v kot. Tacega „volka vidijo“ menda tudi oni, ki se uhríp-ljejo in stare ženice, ktere kolnejo: „Volk te podiši!“ Ko bi te kdo z volkuljo zastrašil, težko, da bi se je kaj bal, še otroku ne more glasu vzeti revna volkulja. Pa tudi vsacega volka se otroci ne bojé. Z nekterim se celo igrajo. Najprvo tacega volka vjemó, mu motvoz ovijó okrog noge, ga denejo v lesen brlog, potlej pa potegne kdo močno za motvozec in volk skoči razjarjen iz svojega skrivališča ter tuli in pleše z debelo svojo glavo po jedni nogi, ki jo ima, da se mu vsi otroci smeja. Ktera volkulja bi mogla napraviti toliko veselja? Še ona ne, ki je došla

Romula in Rema. Tako čislajo ljudje tega volka, da z njegovim imenom večkrat kličejo svoje sosede. Od hudega volka, kterege se otroci bojé, pa so prenesli ime na kosmato gosenco, na bolečine, ki se delajo jezdecu od sedla ali tudi pešcu od predolge hoje v vročini in močni strup na bakru, kteremu pravijo zeleni volk. Zdaj mislim, da ne more nihče več trditi, da prevladuje pri tej živali ženski spol. — Z volkom se gre pa v tem oziru prav lahko merit zajec, ki je po Slovenskem tako razširjen in pri-ljubljen. Kdo ne ve kaj je lovecu zajec? Ves dan stika po hosti truden in lačen in ako na večer ubije kakega dolgoušča, vse težave in nadloge pozabi. Ako ga pa sam ne zasači, zadostuje že, da ga od koga kupi. Ali je čudno potem, da so zajci gospódi tako okusna in priljubljena jed? Pa gospóda v primeri s kmetom zna še prav slabo ceniti zajčjo vrednost. Ta vé, koliko je zajec vreden. Kedar pride utrujen domov s polja s posušenimi čevlji na nogah, kaj mu pride najprej na misel? Le pogledjte ga, pod posteljo se skloni, stegne roko — in izpod nje skoči k njegovim nogam zajec, da mu sezuje prstene čevlje. Potlej pa sede za mizo, vzame v roko žlico, poseže v kisko zelje in nadene velikega zelatega zajca.

Kedar je pa kaj večji praznik, pa se pogosti še s svinjskim zajcem, kterege je dolgo časa v šijah sučil. Te živali imajo po kmetih tako radi, da ne najdeš poštene hiše, v kateri bi ne bilo taci zajcev. Imajo jih pa še druge vrste. Ako si že kedaj vidil, kako delajo naši kmetje domače trakove, zapazil si na nečem navit sukanec in če si pogledal natančneje, si se prepričal, da je bil v sukanec skrit — zajec. Včasí vem, da si že opazoval staro mater, ki je držala v roki proti solne obrnjeno ogledalo in kazala otrokom svetlobo na steni, rekoč: „glejte zajčka“. Ah, ako si prišel pozimi na večer v kmetsko hišo, sedelo je okrog mize nekaj ljudi, ki niso imeli tačas po-sebnega dela in so počivali. Na vogalu mize pa si videl dva razburjena moža, ki sta pazno zrla pred se na desko s kredo prekrizano in prestavljala ondi male kroglice. Ako si jih vprašal, kaj delata, dejala sta ti: „zajca goniva“. In kdor je hodil kaj ob slabem vremenu po deželi, pripetilo se mu je čes-to-krat na opolzki poti, da je padel ter dobil na koleno ali komolec blatno liso — ljudje pa so se nasmejali in rekli: „zajca je vjel!“ Pa to še ni vsa zajčja rodovina. Okrog Krke na Dolenjskem poznajo še nekega sorodnika. Ne mislite, da menim one zajce,

ki se pa ne vštrevate v gori določene delavne ure. Ta počitek naj se kolikor mogoče tako razdeli, da bode trajal o poludne eno uro, dopoldne in popoldne pa po pol ure. Za ponočno delo veljajo gledé počitka tem primerne določbe. Ker se pa utegne zgoditi, da je bilo v kaki fabriki zaradi kakošne nesreče ali naključbe delo zaostalo, ali da je nenadoma prišlo toliko naročil, da jih z navadnim delom ni mogoče dovršiti, določuje postava, da sme minister kupčijstva v porazumljenji z ministrom notranjih zadev posameznim fabrikam k večjemu dvakrat na leto dovoliti, da smejo k večjemu 6 tednov delati po eno uro na dan več, kakor enajst ur, in da morajo za to izvanredno delo svoje delavce posebej plačati. Liberalna stranka je zahtevala, da bi ministerstvo imelo neomejeno pravico, dovoljevati take izjeme, toraj kadar koli, kolikokrat koli in kolikor ur koli bi kdo hotel, pa večina se je temu odločno ustavila, ker bi bil s tem postavni delavni dan zopet pokopan, in bi vsak fabrikant z vladnim dovoljenjem delavcem svojim nakladal toliko ur dela, kolikor bi hotel. Ko so videli liberalni poslanci, da tako neomejene pravice ne dosežejo, tirjali so, da bi se za izvanredno delo dovolile vsaj po dve uri na dan, pa tudi ta predlog je bil zavržen, ker bi morali delavci potem trinajst ur delati, in bi bili z dvema za počitek odločenimi urami vsega skupaj 15 ur v tovarni. Ako se pomisli, da imajo dostikrat še prav daleč domu, ostalo bi jim komaj kakih 7 ali 8 ur za ponočni počitek in za oskrbovanje domačih opravil. Liberalni poslanci Ehrlich, Suess in Pachter, ki so bili v odseku stavili omenjene predloge, so naznanili, da jih hočejo staviti tudi v zbornici kot nasvete manjšine odsekov.

Za navadno obrtništvo se delavne ure postavno niso določile, ker iz teh krogov ni bilo toliko pritožb in tudi ni tolike prilike, da bi se delavci neusmiljeno zatirali in odirali kakor po tovarnah. Razun tega je upati, da bodo zadruga čuvala nad tem, da pomočniki ne bodo delali čez primerni čas, ki ga bodo gotovo določevale zadruga, in ki se bo ravnal po krajnih okoliščinah.

Obravnava v obrtniškem odseku o tem samem paragrafu trajala je skoraj 5 ur, in je bilo že proti enajstim pred polnočjo, ko so šli poslanci iz zbornice.

Tvarinarstvo.

II.

V kakem nasprotju so si vendar te trditve! Atom se imenuje nekaj, kar se ne dá deliti. Kar se ne more deliti je jednostavno, a jednostavno se ne more razširiti. Kar se ne dá razširiti, se tudi po se stvari ne razširja.

Nauk v atomih je toraj protislovje; resno modroslovje je bilo vsak čas proti njemu. Še bolj nespametno pa je „praznota“, ki obdaja atome. Kaj pa še le hočemo reči o misli, da je svet slučajno nastal! Slučaj! kaj si more pameten človek pri tem misliti, to je ravno tako, kakor da bi dobil s kladvom po glavi. S takimi udarci dokazuje tvarinarsko modroslovje svoje trditve. Grki petega stoletja so bili vendar še preveč verni, da bi se ne bili prestrašili

te predrzne abotnosti. A za Demokritom je nastopil cel broj tako zvanih sofistov, skaza - modrijanov, ki niso iskali resnice, marveč le nečimernih besedi, poslušalce niso prepričevali, marveč pregovarjali, ter niso iskali spoznanja, temveč površne olike. V tako zvani Perikljevi dobi, ki je obdajala Grško z nyanjim bliščem, spodkopavala je že sofistika notranjo moč Grkov, ko je tajila resnico in krepost, a postavila človeško voljo za merilo vsem stvarim. Sofistika je le posledica tvarinarstva.

Zveza sofistike in tvarinarstva sklenjena na grški zemlji potrjuje se z novega, dan danes vidimo to po vseučiliščih, kjer lepe besede pokrivajo smeti tvarinarstva. (Kdor se hoče o tem kaj več prepričati, naj bere odgovor poslanca profesorja Suessa na Greuterjev govor.)

Vendar grški duh se je ustavljal tem brezbožnim sanjarijam, areopag v Atenah, atiško pesništvo in modroslovje ga je obsodilo. Nočemo razpravljati sodbe političnih oblasti zoper brezbožno prismođo sofistov, kajti to bi morda osramotilo kaegega krščanskega vladarja, omenimo le vzvišene resnobe, s katero so grški tragiki zastopali resnico o duhu in o načelih nraynosti. Aeschilos, Sofoklej in Evripid so se vstavljali s krepostjo, ki odmeva po vseh stoletjih, zoper nasilstvo iz Abdere. Še celo komika, ki dan danes služi zanikerni mesenosti, odkrivala je smešnosti teh naravoslovcev. Aristofan biča z izvrstne satiro tamošnje in sedanje atomovce. Še bolj sijajno pa Grki oporekajo tvarinarstvu po svojih modroslovcih; v tistih šolah, ki so se začele po Atenah, da nadvladajo vso svetovno povestnico zavrača se ta nauk. Sokrat pokliče Grke iz tvarinarskih sanj k zavednosti. Kakor orel v zrak, tako se dviga Plato kvišku nad čutni svet in nam kaže v večno nevidno kraljestvo, kjer je začetek vsega bitja in so predpode življenja; Aristotelj pa, slaven v prirodoslovji in metafiziki razširja svojo vednost nad vso učenost po zemlji in gre za svojim učenikom v breztelesni svet, kjer spozna, da je vse prišlo iz Božjih rok in da je Bog tudi namen vsem stvarim.

Modroslovje v Atiki je sicer oporekalo tvarinstvu na Grškem, a razdejal ga ni. Rekli smo, da Demokritovo modrovanje omami človeka, kakor da bi ga z betam po glavi udaril, misliti pri tem ni treba ničesa, zato gredo za Demokritom vsi, ki so preleni ali nesposobni v premišljevanji. Demokritovo, modrovanje ima pa še drugo skrivnost na sebi, ne zahteva namreč kreposti, zato pa ima za sabo vse spridene ljudi.

Ni se treba toraj čuditi, da je on imel več učencev, kakor sta jih imela Plato in Aristotelj, za Demokritom je stopal Aristip, najbolj spriden učenec Sokratov. Demokrit je bil slavljen na dvoru tirana v Sirakuzah; njegova emancipirana žena Arete je bila odlikovana pri veletržcih v Aleksandriji. Bolj ko se je širilo samopašno življenje pri Grkih v macedonski dóbi, bolj je prevladalo tvarinarstvo.

Epikur ga je na novo potrdil. Novih načel, novih misli ali novih opazovanj ni pridal Demokritovim nazorom. Učenost Epikurejske šole je bila ista, kakor šole v Abderi. A Epikur je ta načela obrnil na človeško življenje, on je umel človeka oliskano poživiniti in z odločnostjo je tajil Boga. Razkošna rimska svetovna država, neizmerna bogastva

ki skačejo po hlevih okrog živine. V mislih so mi lepši zajci, močno vdomačeni. Pozimi, kedar čez noč okna zamrznejo, rasto po steklu v Ljubljani in v več krajih po deželi rože, v Krški dolini pa skačejo po oknih tačas — zajci. Sicer morda tega ne bodo vsi verjeli, pa je le resnično. Krčanje pozimi ne marajo rož na okna, ampak zajee; to je tako resnično, kakor bi s klinom pribil. Od kedaj so se jim te živalice tako priljubile, pa nisem mogel najti v ondotni zgodovini. Srečni so vsekako ti ljudje. Godi se jim tako, kakor prvim starišem pred grehom, okrog katerih so zajci skakali. Pa pustimo jim to srečo, recimo le, da so jim zajci jako priljubljeni in da jih močno čislajo. Le pojdi v majniku tje v kako hišo. Kaj boš najprej zapazil v njej? Šmarnice. Izmed vse olepšave poglej le oni venec okrog podobe Matere božje. Iz samih zajčjih tačic je spleten. Ali ni to nekaj posebnega? In kako je prejšnji rod cenil zajee? Na to odgovoriš lahko, ako pomisliš, kaj so jim bili zajčji klobuki. Neka čast za našo žival je tudi to, da so njej v slavo tolikim gospodarjem nadeli ime „Zajec“, pri „Zajcu“ in zajca vzeli celo v lepo pesem, ktera pravi: „zaje mu striže pod brado“. — Tako je našemu ljudstvu prirasel zajec

k sreč, da ga se v šali ne more pogrešiti. Kaj hočejo naznaniti besede: „zajec na boben“, znano je vsacemu človeku; koliko smeha je napravil že mali zajčji repek, vedó celo kuharice; kolika pohvala je „zajčja dlaka“, slišal je že marsikdo — in kako prijetno je imeti „zajčje srce“, dopové najbolje tisti, ki je to sam poskusil. — Zajca toraj vsi spoštujejo. Še celo kmetski zdravniki, ki prodajajo za lepe denarje slavno zajčjo mast in vlečejo se zajčjimi ušesi trne iz ran, mu skazujejo najdostojnejšo čast. In ako pogledamo zdaj zajko? Kdo se zmeni za-njo? Na zajcu slavé vsa delca od drobne dlakice in kratkega repka pa do dolzih ušes in urnih petic — na zajki pa cela koža z mesom in kostmi vred ne premore take veljavne časti. — Krasni spol, koliko si vreden proti nekrasnemu! Vsa tvoja veljava je v primeri z ono nekrasnega spola le snežena kepa, ki se takoj zvedeni, ko se ji približajo svetli solnčni žarki. Kaj je tedaj pomagala lanska menezarija? Le toliko časa so se šopirila v njej ženska bitja, dokler ni bilo blizu moških. Zdaj je pa vse minilo: ženska slava, čast, veljava — vse. Bile ste imenitne — a niste več. Svet se vrti... S tem je pa tudi dokazano, kar sem hotel dokazati.

Rima, gizdavost cesarskih palač je Epikurejskemu modroslovju dala prostorna in ugodna tla za razvoj. Pojdimo za tvarinarstvom na to polje, kjer je doživel največo slavo, a tudi občutljivo bil premagan. Vso čudo Epikurejev tukaj ne navajamo, podobni so kakor jajce jajcu, Horacij jih primerja pitani živali. Ne smemo pa pozabiti, kako se je v Rimskem gledališči kazalo tvarinarstvo.

Tam, kjer je Rimsko ljudstvo igralo žaloigre svojega v zgodovini važnega življenja, se lahko vprašamo: Kaj bi nastalo na svetu, ko bi tvarinarstvo gospodovalo? Ljudje vsih stanov, resnobni modrijani in državniki, lahkoživci in gizdalini, nežne gospé in plemenite vestalke so gledali in se radovali nad tem, kako so se ljudje pobijali med sabo, kako mesarili in kri prelivali in kako so ljudi metali zverinam, res igre v amfiteatru so bile žive slike, ki so kazale praktično stran tvarinarstva!

Vendar v areni (gledališči) je odsevalo le domače življenje rimskega ljudstva. Kar se je tukaj javno zvršilo, to je delal vsak rimski meščan nad sužnjimi, ktere je moril po svoji volji, nad otroci, ktere je lahko metal v rove Appijske ceste. Ves cesarski Rim se je poprijel tvarinarstva, in povsod v javnem in zasebnem življenji je ginila vera na božanstvo, na neumerjočnost človeške duše. Ako je tvarinarstvo kdaj upalo svet preobladati in vero na „duha“ spraviti iz sveta, tako je bila dóba, ko je Neron vladal in Domicijan cesaroval temu najugodnejša.

A podajmo se zopet v areno. Poleg krvavečih žrtev Epikurejskega modrovanja vidimo najbolj izvišene spričevalce za duhovstvo. Spričevalce jih imenuje krščanski svet; to so mučeniki. Njih junaska hrabrost, nadzemska moč, njih hrepenjenje po smrti, njih vera v večno življenje, nebeška luč, ki obseva njih postavo, ali nam to ne spričuje o duhovstvu, da, to je duh sam, ki sije v zemsko življenje in se nam razodeva v tem trenutji, v kretem mislimo, da je na veke pozabljen.

A ne le mučeniki, marveč vse krščanstvo v svojih udih je tako duhovno poslopje. Kjer se razvije krščanska vera, tam je ovrženo tvarinarstvo, da postalo je nemogoče. Ako pogledamo krščanstvo, kako se razvija, kako cvete, kak sad poganja na polji vednosti umetnosti, kaj učinja v bogoslovnem življenji, ni mogoče da bi se vrnili k žalostnim naukom Demokrita, ki pravi, da je vera v Boga vdihnena iz strahu, in da je duša skupina atomov.

V resnici vidimo, da je tvarinarstvo za tisoč let zginilo iz krščanskega sveta. Od šestega stoletja do šestnajstega na krščanskem zahodu ni bilo tvarinarjev. Le pod znamenjem polumeseca tajili so duha, le v razuzdanosti Mahomedovi je bila misel o duhu zagrnjena s čutnimi pojmovi, le pod nasilstvom kalifov ohranila so se izročila Epikurejev.

A vendar je moslim nad teorijo modernega tvarinarstva, in arabsko modroslovje ni postalo nikdar tako podlo kakor Epikurjevo, a tako abotno kakor Demokritovo. Ta dva je poklical iz groba še le vek, ki se je sprl s krščansko omiko, da se vrne zopet k poganstvu. Čem bolj je propadala katoliška vera, ki je oblažila pogansko omiko, tem bolj se je prikazovalo tvarinarstvo enako, kakor se širi škodljivo snetje, kedar pojema zlahtno žito. Držimo se te pripodobe, ker nam najbolj kaže dóbo (renaissance), v kateri se tvarinarstvo zopet oživlja. Lepota in življenje mine na človeškem naličji, ko se prikažejo mrtvaške pege, isto tako izbrše tvarinarstvo po visokih šolah na Italijanskem, Francoskem in Nemškem vso vzorno lepoto sredoveške omike.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. aprila.

Notranje dežele.

Cesarjevič Rudolf izdal bo knjigo: „Avstro-Ogerska v besedi in podobi“. Povabil bo umetnike prve vrste, tako pisatelje, kakor slikarje, da mu pomagajo pri velikanskem započetji. V knjigi bo odkazano vsakemu narodu primerno svoje mesto in ravno tako vsaki deželi. Vsak rod zamogel se bo ondi videti od svojega početka, pa do današnjega dne v vseh svojih položajih v raznih svojih urah, žalostnih in veselih dnevih.

Meseca maja se bo v *Bosni* zopet zmanjšalo število vojakov za 5000 mož in jih potem le še 29.000 ondi ostane. Ob enom prišli bodo domu poslednji rezervisti, ki so še endi in sicer jih je še okoli 900 mož.

Moravski deželni šolski svet je sklenil dvojezično meščansko šolo v Eibensicu na Moravskem spremeniti v jednojezično z češkim učnim jezikom.

Konec meseca aprila zbral se bo **hrvaški deželni zbor**, da bo poskušal, ali mu je mogoče zborovati ali ne. Če bodo Starčevićanci zopet tak vrišč delali, kakor lani, se bo deželni zbor odmah razpustil. Štiri točke čakajo še rešenja, katerih vsaka sama za-se je zadosti veljavna, da bi lahko nakopičeno tvarino vžgala z visocim plamenom. Treba bo skleniti adresno in budgetno debato, določiti volilni red za Vojaško Krajino in voliti regnikolarno deputacijo, kateri se bode izročilo postopanje zaradi žaljene ustave.

Csango-zadruga v Budapeštu je sklenila zopet 19 Csangosev iz Bukovine venkaj speljati in jih v okuženem in močvirnem Banatu naseliti. Po žalostnih skušnjah, ktere je ta družba v poslednjih letih z naselovanjem Csangosev doživela, bi pač boljše storila, ako bi jih pustila pri miru v zdravi gorati Bukovini, kjer ljudje sedaj zadovoljno, če tudi borno živijo. Naj se jim tist denar, kar ga je še za naselovanje Csangosev nabranega in tega je menda 19.000 gld., rajši da v Bukovini na roke, in pomagano jim bo bolje, kakor pa da bi jih zopet v nesrečo spravili, kakoršna je bila lanska, da so ljudje ob vse prišli. Zapravili so premoženje in mrzlica se jih je prišla v tistih nezdravih krajih doli po ogerskem Banatu.

Vnanje države.

Naprednjaška vladna stranka si na **Srbskem** vedno več tal pridobiva. Sedaj so zmagali v okraji Kraljevo, kjer so do poslednjega časa prvo besedo radikalcem imeli. Spored, po katerem bodo v Belgradu sprejeli našega cesarjeviča je: Slavnosten sprejem na pristanišču parobrodnega društva; spreved po olepšanih ulicah z vojaškim špalirjem v kraljevo palačo; vojaki bodo defilirali; na to je v palači sprejem; izlet v Topčider, kjer bo narodna veselica; galadiner v kraljevi palači; vrnitev po razsvitljenem mestu na pristanišče; v trenutku ko se bo cesarjevič odpeljal, se bosta trdnjava in del mesta bengalično razsvetlila.

V **Gorenji Albaniji** v Dzakovu je nastal velik upor. 3000 oboroženih Mohamedancev pridrla je v mesto, ki so zapovedniku in garniziji žugali, da jih bodo poklali, ako se ne spravijo hitro venkaj. Kaj več o tem se še ne vé.

Misli o splošnem **razroženju evropskem** dobivajo od dne do dne trdnjeje stališče in si posebno Rusija mnogo prizadeva, da bi tudi druge velemoči za se pridobila. Radostno so pozdravile to novo miroljubno podvzetje skoraj vse velevalsti, kakor Nemčija, Avstrija, Laška in Angleška. O Francozih se nekaj čuje, kakor da bi se branili, kar pa ni res, kajti Ferry je sam že večkrat to misel v raznih diplomatičnih družbah sprožil. Ko je bival knez Orlov še v Parizu, pomenkoval se je zopet o tem z Ferry-jem in Grevy-jem. Da bi le zopet pri samih besedah ne ostalo, temveč bi se že davno zaželjena reč skoraj izvršila v prid in korist blagostanja trpečega naroda. Koliko produktivne moči obrnilo se bo lahko na delo, ktero bo vsled tega poprej zgotovljeno in se bo lahko drugo pričelo; kajti čem več rok za eno tisti delo poprime, toliko več ga lahko naredé v enem in tistem času, toliko več si lahko zaslužijo, ker toliko več opravijo.

Nedavno pobegnili so na **Ruskem** od nekega dragonskega polka trije vojaki, med temi sta bila dva častnika. Bežali so preko Lvova. Na avstroruski meji streljal je za njimi ruski žandar, kteremu se pa menda ni prav dobro videlo, kajti le enega je lahko ranil. Begunci so nihilisti in da se odtegnejo zaporu, pobrali so je preko meje v inostranstvo.

Varšavska cenzura je dobila iz Petrograda nalog, naj ustavi radikalne liste, ki napadajo katoliško cerkev.

Razni listi prinesli so novico, da se misli **Bismark** popolnoma odpovedati vsemu javnemu poslovanju v pruskem ministerstvu, ker je neki izvanredno slabega zdravja. Odpoved sedaj ne bo tako polovičarska, kakor je bila ona v letu 1873, kedar se je Bismark samo notranjim zadevam pruskim odpovedal, pri vsem tem pa zunanje še obdržal in je koj na to začel izdajati cerkvene postave, ki so še danes veljavne. Če tudi je bil tedaj le minister vnanjih zadev, so vendar pruske cerkvene postave njegovo delo, kar se mu tudi povsod pripozna. „Germania“ pravi, „da dokler bo Bismark le z enim prstom gibal, on spiritus rector (vladar) nemške države politike ostane. Naj bo na odru, za stebrovjem ali pa v šepetališču, igra je vendarle vedno njegova!“

Amerikanski poslanec v Berolinu Mr. Sergeant, si je premislil ter ne pojde v Petrograd, temveč se povrne rajši v Ameriko nazaj. V Berolinu za zdaj enkrat ne bo nikogar, ker imajo v Ameriki letos nove volitve predsednika in novoizvoljeni predsednik uradnike potem po svoji volji nastavi in prestavi. Opravila bo za enkrat prevzel prvi poslaniški tajnik Mr. Everett, ki je že dolgo časa v Berolinu.

Neredi v **Cincinnati** v severni Ameriki glavnem mestu države Ohio trajajo še dalje. Mesto samo na sebi imelo je leta 1880 255.800 prebivalcev. Da so izgrede nastali, zakrivilo so nekteri hudodelci, ktere so imeli v ondašnjem zaporu spravljene. Toženi so bili umora, in ker so se ljudje bali, da bo morda sodnija hudodelce zopet premalo kaznovala, zbrali so

se pred zaporom in so hoteli hudodelce sami raztrgati na kosce. Toraj tudi v Ameriki se s hudodelci premehko ravna.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljanske okolice, 2. aprila. (Nesreča ali kazen.) Danes teden smo imeli žalosten pokop in danes nič veselši sedmi dan. I. I. mlad žagar, ki se je pred kratkem še le oženil, je z nekim mojstrom na praznik Oznajenje M. D. nekaj žago popravil. Ko je bila popravljena, je mojstru rekel, naj žago spusti ter jo poskusi. Ta si ni prav upal ter ugovarjal, da je praznik. „Kaj zato, odgovori žagar; če se bojiš, da bi te h... ne vzel, naj pa mene vzame. Žago spustijo ter napravi nekako štiri rezi in potem odidejo.“

Drugi dan na vse zgodaj hoče žagar svoje delo izvrševati. Menda pa že ni bilo vse v redu, toraj je šel ali kaj popravljat ali kaj kolesa mazat, a delujoča žaga ga nekako pri obleki vlovi ter pritisne na steno, le malo je manjkalo, da ga popolno pod-se ne dobi ter ne zmame; a to je vendar zadosti bilo, da je revež mogel na steno pritisnjen žalostno poginiti.

I. I. je bil lahkomisljen človek, ki se je tu pa tam z verskimi rečmi rad norčeval, n. pr.: Saj človek nima duše; zdravniki še niso nikdar prostorčka zanjo našli i. t. d. No, zdaj že vé, če človek ima dušo ali ne; mi ga ne bomo sodili; ker lahko mogoče, da je v smrtni sili k pravemu spoznanju prišel ter le pravimo: Bog bodi njegovi duši usmiljen sodnik! Živim pa smemo zaklicati: Pozor; je li to nesreča ali kazen!

Iz Trsta, 2. aprila. Govori se v tukajšnjih krogih, da bode vlada vendar-le pozornost na politične razmere Trsta obrnila, to je, stopila bode irredentovski kači na glavo. Da se je na višjem mestu samem največ zakrivilo, ker se niso „irredenti“ takoj s začetka korenine spodkopale, pač marsikdo zna. Res, marsikaj se je opustilo samo za to, da se ni žalila svojat laške propagande.

Mestni magistrat je bil od nekdanj gnjezdo te zalege, osobje magistrata obstoji do male izjeme iz poitalijančenih Nemcev in Slovanov, to je, renegatov čiste krvi, kateri vsi čez morje v Italijo škilijo. Prepriča se lahko vsak, kdor v ondotne zavode stopi, na prvi hip, ker ne zapazi niti podobe naših vladarjev po stenah, pač pa kako drugo, ktera zanikuje ustavno gospodarstvo nad Trstom. Kdaj že je bilo potreba Tržaški magistrat, to je, mestno svetovništvo razpustiti in postaviti tje c. k. komisarja in še kako vladno osobo, ktera bi nadkrilovala vso zmedeno administracijo Trsta.

Na stotine prilik je bilo danih, toda, gledalo se je skoz prste in ostalo, da se je med ljudstvom čedalje bolj razširilo nezaupanje do vlade in tako omrznil čut vdanosti. Pri vsaki priliki čujejo se glasovi bodisi od kmetskega ali iz inteligentnega stanu: „Kaj nam pomaga vse delovanje, ko nas vlada ne podpira.“ Statut Tržaški je tako urejen, (ta hvala gré bivšemu namestniku Möringu), da mu celó vlada ne more na prste stopiti. Mestni statut ima toliko zadnjih vrtic, da pri vsaki priliki izdajica lahko uide, ali se pa zabrani tako, da mu do živega ne more.

Neverjetno je to, ali resnično je; zato se pa veleizdaje in ali protiaustrijski čini, pri vsih policijskih previdnostih lahko pri belem dnevu vršé. Osobje ne le magistrata, ampak tudi c. kr. uradnj je več ali manj osmojeno od „irredentizma“. Pri politvah je vsak uradnik laškega imena, do malega „patriota del vicino regno“. Ako ima to ministerstvo resno voljo, mora začeti in to pri mestnem magistratu, tam je kvas in tam se peče laška pogača.

Kakor se nam poroča, pripljulo bode v kratkem v našo luko angleško brodovje in sicer oddelek kanalske flote, kar je pač čudno. Angleži imajo obilo sterlingov, zato se jih pa Tržaščani veseló.

Tukajšnji „Tagblatt“ objavil je minuli teden razmere parobrodnega društva Lloyd, jadikoval je, da bojo delničarji premalo odstotkov dobili, da bode treba poseči v rezervni zalog itd. V ladjotvornici razglasilo se je to ko blisk in upravnništvo naznanilo je tudi, da bode veliko delavcev odpuščenih, kar je ubogo ljudstvo v veliko skrb spravilo. To pa ni po vsem tako, vsa ta stvar je židovski manever, da bi vlado pritisnili za večjo subvencijo, kar ministerstvo nikakor ne bode dovolilo, ker so razmere ko dan jasne in to posebno trgovinskemu ministerstvu. Vlada mora tudi v ta zavod z dratenno metlo poseči in ali

vse prestrojiti ali pa društvo v svojo režijo vzeti, to je poddržaviti ga in vspeh bo dober dohodek kterege Lloyd ima, pa le v židovske žepe teče.

Domače novice.

(Trgovinska in obrtna zbornica.) (Dalje.) 12. Franjo Gostiša, mesar v Gorenjem Logatci, prosi, da bi se mu dovolilo v Dolenjem Logatci sekati in prodajati meso. Prošnjo podpira tudi c. k. okrajno glavarstvo in odsek je mnenja, da se mu z ozirom na minist. ukaz, izdan 14. januarja 1884 št. 46.987 ne more odrekati dovoljenje, da sme prositelj to rokodelsko obrt nastopiti in samostalno vršiti, tedaj tudi predlaga: C. k. dež. vladi se nasvetuje uslišanje prošnje.

13. Adolf Hauptmann, barvomaznik v Ljubljani, izkaže se s spričevalom, da se je učil omenjene obrti več let in da je že 8 let vodja te obrti pri svoji materi, Heleni Hauptmann. Mestni magistrat potrjuje vse to in priporoča prošnjo. Odsek je mnenja, da omenjeno spričevalo in potrjenje mestnega magistrata nadomestuje ona spričevala, ktera terja ukaz trgov. ministra sporazumno z ministerstvom notranjih reči, iz dne 17. septembra 1883 dež. zak. št. 149, in tedaj tudi nasvetuje: C. k. vladi se priporoča prošnjo uslišati.

14. Josip Janežič iz Postojne ne more s spričevalom dokazati, da se je pri Mateji Lenhardu v Loži tri in pol leta mizarstva učil, izkaže pa s spričevalom, da je bil 11 let mizarški pomagač v Postojni. C. k. okr. glavarstvo v Postojni priporoča prošnjo, in odsek se je prepričal iz prošnje in priložene spričevala, da ima prositelj sposobnost to rokodelsko obrt samostalno vršiti, predlaga: C. k. dež. vladi se priporoča da dovoli, da sme prositelj mizarstvo začeti in samostalno vršiti.

15. Janez Matič iz Most izkaže, da je od l. 1874 do konca l. 1877 obrt čevljarja samostalno vršil. Županstvo potrjuje, da se je prositelj čevljarstva učil, in da je bil več let pomagač, ter da je izkazal, da ima sposobnost za čevljarstvo obrt. C. k. okr. glavarstvo v Radolici priporoča prošnjo in odsek se strinja s tem priporočilom, ker je prositelj o ozirom na ministerske ukaze izkazal sposobnost za omenjeno obrt, ter predlaga: C. k. deželni vladi se priporoča prošnjo ugodno rešiti.

16. Franjo Kraigher iz Postojne izkaže s spričevalom županstva v Postojni, da je tri in pol leta bil delal kot učenec pri krojači in s spričevalom krojača Brneta in zadruga krojačev na Dunaji, da je nad 3 leta kot pomagač delal. C. kr. okr. glavarstvo priporoča prošnjo in odsek tudi predlaga: C. k. deželni vladi se nasvetuje, naj prošnjo usliši.

17. Ivan Novak iz Držkovec, izkaže spričevalom županstva v Slavini, da je kot učenec in pomagač več časa pri kovačih delal in da ima sposobnost obrt kovača samostalno vršiti. C. k. okr. glavarstvo v Postojni priporoča to prošnjo, in odsek se strinja s tem predlogom in nasvetuje. C. k. dež. vlada naj izvoli to prošnjo uslišati.

18. Peter Durjava iz Velikega Ubelskega izkaže s spričevalom županstva v Ročini, da je 2½ leta delal kot učenec in da je nad 2 leti kot pomagač delal pri mizarški obrti. C. kr. okr. glavarstvo priporoča prošnjo. Odsek se strinja s tem in predlaga: C. kr. deželna vlada naj blagovoli prošnjo uslišati.

19. Martin Pakulè iz Bukovice izkaže s spričevalom županstva občine Danje, da je sposoben čevljarstvo samostojno vršiti. To potrjuje tudi čevljar Puželj, kateri tudi spričuje, da se je Martin Pakulè 3 leta čevljarstva učil in tudi nad 3 leta kot pomagač delal. C. kr. okr. glavarstvo v Kočevji priporoča, da bi se prošnja Martina Pahuleta, kateri je gluhomem, uslišala in bi mu se s tem pomagalo, si z malo obrtnižo živež prislužiti. Odsek tudi priporoča prošnjo in nasvetuje: C. kr. deželna vlada naj prošnjo usliši.

20. Marijana Košir iz Hraš izkaže s spričevalom županstva občine Smlednik, da je že več let kruh pekla. Odsek je prepričan, da tu ne more biti govor o navadni pekarski obrti, marveč le o obrti najmanjše vrste, za tega delj je tudi mnenja, da se sme prošnja priporočati ter tudi predlaga: C. kr. deželni vladi se ta prošnja priporoča.

Vseh dvajset predlogov je zbornica sprejela.

(Dalje prih.)

(Molitec po tihih sv. mašah.) Ker se je sem ter tje želja razodevala, da bi se najnovejše zapovedane molitve, ki se molijo po tihih sv. mašah,

tudi tiskane dobile, je Katoliška bukvarna na čednih podobnicah dala natisniti dotične molitve, ter so dobivajo pri nji po 3 gold. 100 podobice.

(„Mir“) I. III. št. 6. je od Kranjsko-Koroške meje svojim bralcem naposled postavil še par odkritosrčnih vprašanj, o katerih bi „Slovenec“ rad, da ju premišlujejo in na to kaj povedo tudi njegovi čitatelji: 1. Zakaj ali kako je prišlo, da se je znani hrvaški poslanec in časnikar, duh. g. Miškatič, tako prelevil, da, kakor se piše, na svoj narod, gotovo na veliko veselje Madjarov, udriha? ... 2. Zakaj je sedanje dni po časnikih, slovenskih (na pr. Nar. Slov. unikat Jelenovo nam. Jenkovo „Molitev“) in nemških, v knjigah, še celó mašnih (vid. Missale ed. Haase) toliko neljubih tiskarskih pogreškov itd.?

(Kratek pouk o zemljišči — Auszug aus der Terrainlehre) slovensko nemški c. kr. slovenskim vojakom v uporabo po vprašanjih in odgovorih z 2 podoboma je nova — trinajsta — knjižica, ktero je založil in založil vrli major Komel pl. Sočebčan v 8. str. 20 in stane 20 sold. ter se dobiva v Katoliški Bukvarni poleg družih istega marljivega pisatelja. Lično knjižico je tiskala družba sv. Mohora v Celovcu. Znamenit je v prikladi „ključ za čitanje map i zemljovidov v meri 1:75.000“. Po istem pisatelju so že tudi sledeče knjige vojaške pripravljene za natis: Poučilo o streljanji in osnova vojstva in vežbovnik. Na zdar!

(V Zagrebu) pričel je včeraj jezuit Maks Klincowström velikonočne duhovne vaje za svečnike iz Zagreba in iz okolice, kar se ponavlja vsako leto. Tako bode prihodnji teden v Št. Hipolitu imel naš rojak, preljubljeni o. Karol Heidrih, duhovne vaje, pri katerih bode vrli škof s svojo duhovščino mestno in sosednjo in z bogoslovci v seminariji, da jih sklenejo veliki četrtek s skupnim sv. obhajilom. To je jako pomenljivo in vsaj za duhovenstvo po mestu, pri šolah in v okolici boljše nego o prevročih mesecih, kedar so šolam počitnice in se mnogi odmaknejo po svetu, kar bi se toraj smelo priporočevati v prihodnje tudi za Ljubljano.

Razne reči.

— Odlikovanje. Mariborski c. k. notar dr. Franc Radaj, prejel je viteški križec Franc-Jozefovega reda. Gospod Radaj je slovenski deželni poslanec za kmečke občine Maribor, Št. Lenard in Slov. Bistrica.

— Z Dunaja se javlja govorica iz Rima, da je knez Lichtenstein sv. Očetu svojo grajščino v stanovanje ponudil, ko bi morebiti imeli namen ali bili prisiljeni Rim zapustiti.

— Skupno pastirsko pismo zoper liberalne časnike in za konservativne — izdal je nadškof v Solnogradu v zvezi s knezoškofofom v Briksnu in Tridentu. Omenjen pastirski list opozoruje verne kristjane, kako vsi liberalni časniki ali bolj prikrito, ali pa kar naravnost spodkopavajo veljavo katoliške cerkve in krščansko-nravnega življenja; ter najostudnejše pregrešne dejanja ali za junaške povzdigujejo, ali pa za gole človeške slabosti razglasujejo. Vero, da Gospod Bog vse hudo kaznuje in vse dobro plačuje, če ne tu v življenju, pa gotovo v večnosti, proglašajo liberalni časniki za golo domišljijo. Da je toraj zelo pregrešno, na take časnike se naročevati, ker s tem vsaki naročnik bogokletstvo in hudebijo podpira, ki se šopiri po tih časnikih. Enako je pogubonosno take časnike brati, ker strupena dušna hrana, kakoršno ti časniki dan za dnevom predlagajo svojim bralcem, še vsako pošteno mišljenje in verno čutilo okuži, mnoge dvome o razodeti resnici sv. vere zbuja, in pot gladi verski malomarnosti in poslednjič popolnoma luč sv. vere vpihne. — Tehtne besede! Se bodo li enkrat malomarnih naročevalcev liberalnih listov prijelo? Ravno grajana malomarnost ne mara je že preveč vzrastla in ta rodi vselej prežalosten sad. Oči imajo, pa ne vidijo.

— Prizivna sodnija v Budapeštu spremenila je Rosenbergovo obsodbo, ter mu je odmerila le šest mesecev ječe. Ako se morda mož še enkrat pritoži, je še mogoče, da ga bodo popolnoma oprostili; ustrelil je namreč v dvoboju grofa Batthyanyja zaradi ženske Jlene Schossbergerjeve, ki je bila, kakor znano, z obema poročena.

— Anarhist Kammerer je poleg navadnega roparja in morilca tudi še vojaški begun, in ga vojaška sodnija tudi za-se zahteva, ker se je dokazalo, da je pri svojem pobegu iz Avstrije že imel izročen poziv k vojaškim vajam. Vojaška sodnija je sedaj prepustila Kammererja Dunajski deželni sodnji v preiskavo in si je svoje korake za pozneje prihranila. Morda da bo pa vojaška sodnija tukaj prikrajšana, kajti ako Kammererja na smrt obsodijo, ga vojaška sodnija ne more nič več kaznovati, ker postava veli, da se smrtna kazen ne sme nikdar poojstriti vsak zapor, ki bi ga pa

Kammerer dobil za svoj pobeg, bi bil pa jasno poojstrilo smrtno kazni. Če pa ni še za vešala zrel, potem mu bode pa tudi pri vojaški sodnji nekaj mesecev prirastlo za pobeg.

— Da se jetnikom še vedno dobro godi, kažejo nam razni prizori iz jetniškega življenja. Pred nekaj leti uprli so se bili taki državni pitanci na Ljubljanskem gradu, ker je bil gospodom potepuhom kruh preslab in so napravili rabuko. Sedaj so pa dali glas iz Krakovega, da so ondi še ob pravem času prišli na sled zaroti, ki je bila med ondašnjimi jetniki osnovana proti življenju podpredsednika Czysezana.

— Interdikt. Škof Dabert v Perigneux na Francoskem je razglasil v neki vasi svoje škofije 14 dnevni interdikt zato, ker je župan s silo zabranil zvonjenje pri cerkveni slavnosti. Interdikt je cerkvena kazen, ktera zabranjuje za določeni čas v določenem kraju vse cerkvene obrede.

— Velika čast je doletela belgijske šolske brate na razstavi v Rio de Janeiro v Braziliji, kjer nosijo zvonec prostozidarji. Brazilijanski cesar je imenoval provincijala šolskih bratov zaradi zaslug, ktere si je pridobil v izgoji in poduku mladine, za viteza Kristusovega reda. Odbor, čegar naloga je razdeljenje odlikovanj, opira svoj predlog, naj se omenjeni kongregaciji podeli prvo odlikovanje na sledeče razloge: I. je kongregacija jako veliko izstavila; II. obsega izbirtka vso didaktiko od metodike do šolskih del; III. ker so izpostavljeni predmeti tako popolni, da nadkriljujejo vse druge. Teoretična in praktična metodika brata Ahila, profesorja v Karlsburgu zasluži, da se vpelje v vse šole. Po geometričnih zakonih sostavljeni nazorni nauk (Anschauungslehre) o risanji brata Mansuy-a dovršeno delo. To je sodba prostozidarske brazilijanske vlade! Potem pa še vpijejo, da niso redovniške šole za nič! — Bodi še omenjeno, da so tudi brezverske belgijske šole poslale dokaj predmetov na omenjeno razstavo. A za nje nima brazilijanska vlada odlikovanj. Med tem ko se veščaki čudijo vspehu, ki so ga dosegli šolski bratje in prvi brazilijanski list „Journal de Commercio“ na drobno opisuje in hvali njihove izpostavljene predmete, se pa del, ki so jih poslale belgijske državne šole nihče še ne spomni ne. Razstava v Rio de Janeiro je pokazala, da nima belgijska vlada nikake pravice očitati redovniškim šolam nevednosti, kaže pa tudi, da jih le-ta gotovo ne zatira radi slabih vspehov, ampak — zavoljo njihovega verskega značaja. V tem grmu tiči zajec! Fiat applicatio!

Telegrami.

Dunaj, 3. aprila. Poslanci sprejeli so ostale paragrafe postave o žganjarstvu nespremenjene in postava se je v tretjem branji sprejela. Bodoča seja 25. aprila.

Budapešt, 3. aprila. Vjet anarhist Scheffler je obstal, da je bil meseca oktobra blizo Dunaja navzoč pri seji, kjer sta se Hlubek in Blöch na smrt obsodila.

Rim, 2. aprila. Po otvorjenji Turinske razstave odpeljala se bode kraljeva dvojica v Berolin nemškega kralja obiskat. Kralj se bo vrnil domov, kraljica s kraljevičem pojde pa v Lisabon, kjer bo nekaj časa pri svoji svakinji preživela.

Berolin, 2. aprila. Cesar Viljem se je prehladil in bo zaradi tega nekaj dni v sobi ostati moral. Kljub temu pa vsa svoja navadna opravila opravlja.

Massanah, 3. aprila. 1. aprila raznesla se je novica da je Mahdi zbolel in umrl.

Kahira, 2. aprila. Osman Digma vtaboril se je s 1000 možmi in mnogimi poglavarji rodu Azantis pri Tamanibu in se pripravljala na napad Angležem prijaznih rodov. V noči na 1. aprila približali so se Suakimu na miljo daleč in so klajo plenili. Mahmud Ali jih se 100 možmi preganja.

Suakim, 2. aprila. Osman Digma skuša Angležem prijaznim rodovom pot do vode prepreči. Mahmud Ali zbira junake, s kterimi se mu bo postavil. Vsak dan se pričakuje, da se bosta.

Umrli so:

V bolnišnici:

31. marca. Jarnej Bajc, delavec, 50 let, jetika. — Reza Vadjnav, hišnega posestnika žena, 46 let, valed katara v črevesu. 1. aprila. Tine Koman, mešetar, 68 let, vsled vnetja reber. — Adolf Jeršički, krtačar v pridilnici, 26 let, jetika.

Tuji.

1. aprila.

Pri **Malič**: Edmund Mermod, kupec, iz Št. Croix-a. — Schlesinger, Meisner, Doehmel in Princ, kupei, z Dunaja. —

Emil Nusch, kupec, iz Gradea. — F. Kohnfelder, kupec, iz Trsta.

Pri **Tavčarji**: Laura in Berta Sotundar, iz Kodanja. — Marija Stöhr, iz Kodanja. — Viljem Kiefer, kupec, iz Schopfenheima. — S. Heymann, kupec, iz Berolina. — Fabiani, kupec, z Dunaja. — Hartmann, kupec, iz Gradea. — Janko Brož, vinski kupec, iz Klanca.

Dunajska borza.

2. aprila.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 95 kr
Sreberna „	81 „ — „
4% avstr. zlata „renta, davka prosta	101 „ 40 „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 40 „
Ogerska zlata renta 6%	121 „ 75 „
„ „ 4%	91 „ 65 „
„ „ papirna renta 5%	88 „ 50 „
Kreditne akeije	160 gl. 324 „ 10 „
Akoije anglo-avstr. banke	200 gl. 116 „ 75 „
„ avstr.-ogerske banke	844 „ — „
„ Länderbanke	113 „ 75 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	569 „ — „
„ državne železnice	317 „ 80 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	236 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123 „ 75 „
4% „ „ 1860	500 „ 136 „ 75 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170 „ 75 „
„ „ 1864	50 „ 170 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 174 „ 25 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ — „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108 „ — „
„ Ferdinandove sev.	106 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ 50 „
London	121 „ 35 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 68 „
Francoski napoleond.	9 „ 60 1/2 „
Nemške marke	59 „ 30 „

Za velikonočne praznike!

Missale Romanum cum Proprio Dioecesis Labacensis

je zmiraj v raznih navadnih in izvrstnih vézih v zalogi; posebno priporočamo:

- Vezane v lepo rudečem usnji, bogato pozlačenih platnicah in v hrbtu 30 gl.;
- ravno tiste z dvojnimi zaponom in okovom 35 gl.;
- izvrstno rudeče usnje z vloženimi barvami in s celim pozlačenim okovom 45 gl.

Cenilniki in tiskovni obrazci se pošiljajo na zahtevanje.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Enkrat se mora vsak prepričati.

Najstareji Dunajski izvoževalni zavod

Ignacija Hercog-a in drugov na Dunaji, I., Ruprechtsplatz 5,

razpošilja, dokler je še kaj zaloge, proti poštmem povzetju 1485 komadov **Brunskega volnenega blaga** za spomlad in poletje in sicer velja blago iz prave ovčje volne za moško obleko obstoječo iz suknje, hlače in oprsnika iz tkane čiste in najtineje volne

le 5 gl. 90 kr., (4)

kar je prej trikrat toliko veljalo.

Vsakdo se lahko prepriča, ako kaj malega naroči, kako cenó in točno in solidno se mu bo postreglo in to v vsakem oziru, kakor prej še nikdar. To blago se dobi v najsolidnejih in najnovejših barvah najboljše kakovosti sivo, rujavo, modro, olivno in črno, kakor tudi temnopasasto. Kdor si ga naroči naj nam le barvo naznani. — Ravno tako tudi razpošiljamo

ang. volnate popotne plede (ogrinjalke) jako dolge in široke v vseh barvah iz prave, čiste volne po 3 gl. 50 kr., dalje:

Perilo za gospode,

srajce iz širtinga gladke ali na robece s koljarjem ali brez po 1 gl. 20 kr. — **Srajce iz širtinga** vse četvorno, franc. šivane na kozice najtineje bele ali pisane po 1 gl. 50 kr.

Pisane srajce iz kretona ali oksforda . 1 gl. — kr.
„ „ francoske ali oksfordaste . 1 „ 80 „
Hlače za gospode, iz velikega platna . — „ 75 „
„ „ predenega platna . 1 „ — „
Srajce za dame iz vel. platna od 60 kr. do 1 „ 50 „
„ „ „ šifona z vezanjem . 1 „ — „
„ „ „ čisto fine od gl. 1.50 do 5 „ — „
„ „ „ iz platna od 2 gl. do 5 „ — „
Hlače „ „ na robece in z vezanjem . 3 „ — „
Razna otroška obleka od 1 do 12 let od 1 gl. do 5 „ — „

Pohišne suknje za gospé . od 2 gl. do 8 „ — „

Velika zaloga raznega manufakturnega blaga. Kupovalcem na debelo daje se velik rabat. — Naročila na balo se sprejemajo in so jako po ceni.

Vzorov (izglednega blaga) ne pošiljamo nikamor, komur pa bi blago ne vgajalo, ga lahko zamenja.